

DANIŞTAY 10. DAİRESİ SAYIN BAŐKANLIĐI'NA

gönderilmek üzere

(ŐEHİR ADI) İDARE MAHKEMESİNE
(eğer Ankara dıŐından başvuruluyorsa),

1. (Kadın haklarını ya da insan haklarını koruma amaçlı) Dernekler başvururken başkanı kendi adına asaleten, dernek adına da vekaleten başvurabilir.
2. Dernekler Yönetim Kurullarının dava açmaya ilişkin kararını da mutlaka eklemelidir.
3. Dernek tüzüğü de mutlaka dilekçeye eklenmeli.
4. Dernekler ve bireyler de mali imkanları yetersiz ise adli yardım talebinde bulunabilirler.

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR.

DAVACI : İsim / T.C. Kimlik No

Adres

DAVALI : T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI- BeŐtepe/ANKARA

KONU : 20.03.2021 tarih ve 31429 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözlüşmesinin Türkiye Cumhuriyeti Bakımından Feshedilmesi Hakkında Kararın (19.03.2021 tarih ve 3718 sayılı "Cumhurbaşkanı Kararı") anayasaya ve 9 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne aykırı olduğunun tespiti suretiyle **iptali ile yürütmesinin durdurulması** istemidir.

YAYIM TARİHİ : 20.03.2021

AÇIKLAMALAR :

20.03.2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 19.03.2021 tarih ve 3718 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı,

"Türkiye Cumhuriyeti adına 11/5/2011 tarihinde imzalanan ve 10/2/2012 tarihli ve 2012/2816 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla onaylanan "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözlüşmesi"nin ("İstanbul Sözlüşmesi") Türkiye Cumhuriyeti Bakımından feshedilmesine, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3 üncü maddesi gereği karar verilmiştir." şeklindedir.

Karara konu milletlerarası sözleşme, 24.11.2011 tarih ve 6251 sayılı yasa ile uygun bulunmuş, 29.11.2011 tarih ve 28127 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Sözleşme, 2012/2816 sayı ve 10.02.2012 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla onaylanarak Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiştir (RG: 8.03.2012, 28227 – mükerrer).

USUL BAKIMINDAN

Anayasa’nın 125. maddesinde yer alan “idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.” düzenlemesi ile Danıştay Kanunu’nun 24. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde “Cumhurbaşkanı kararlarına” karşı açılacak iptal ve tam yargı davalarında ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay’ın bakmakla görevli olduğuna ilişkin düzenleme birlikte değerlendirildiğinde, dava konusu Cumhurbaşkanlığı kararıyla açılan davaya Danıştay’ın ilk derece mahkemesi sıfatıyla bakmakla yükümlü olduğu açıktır.

(TARAF EHLİYETİ) Türkiye Cumhuriyeti devletinin egemenliği altında yaşayan bir kadın olarak, devletin “İstanbul Sözleşmesi” doğrultusunda üstlendiği, kadının maddi ve manevi bütünlüğünü koruma, kadına yönelik şiddeti ve aile içi şiddeti önleyici ve koruyucu tedbirler aracılığıyla önleme, ve yaptırıma bağlama yükümlülüğünden çekilmesi nedeniyle Anayasa’nın 17. maddesindeki hakların tehdit altında olduğundan dolayı 2577 sayılı Kanunun 2. maddesindeki menfaat koşulu gerçekleşmiştir.

(Dernekler tüzüklerindeki amaç kısmını yazarak dava ehliyetlerini açıklamalıdır):

Derneğimiz, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamındaki başvurularda da aktif olarak yer almakta bu konuda uygulamanın kanuna uygun yapılması için gerekli çalışmalara katılmaktadır. İnsan haklarının korunması kapsamında Derneğimizin kuruluş amacı doğrultusunda Derneğimiz kadın hakları konusunda hem idari hem de hukuki her türlü çalışmayı yapmaktadır. Bu nedenle dava konusu işlemin iptali konusunda Derneğimizin dava açma ehliyetinin bulunduğu hususunda bir tereddüt oluşmamaktadır. Danıştay 14. Dairesinin 04.04.2017 tarih ve E. 2016/11479 K. 2017/2029 sayılı kararı doğrultusunda, derneğimiz Anayasa’nın hak arama özgürlüğünü düzenleyen 36. maddesi uyarınca, kuruluş amacı doğrultusunda, kamu yararını yakından ilgilendiren somut durumda, somut, güncel ve meşru hukuki menfaatinin varlığı nedeniyle taraf ehliyetine sahiptir.

ESAS BAKIMINDAN

Anayasa’nın 90. maddesinde milletlerarası andlaşmaların hukuki rejimi düzenlenmektedir. Maddenin 1. fıkrası hükmü genel hukuki rejime ilişkin olup Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.

Bunun yanında 2. ve 3. fıkralarda bu genel rejime istisna niteliğinde ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan andlaşmalar ile milletlerarası bir andlaşmaya dayanan uygulama andlaşmaları ve kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari andlaşmaların hukuki rejimi düzenlenmektedir. Bu iki tür

sözleşmelerden ilkinin yayımlarından itibaren iki ay içinde TBMM'nin bilgisine sunulması gerekmekte, ama TBMM tarafından uygun bulunması gerekmemektedir. İkinci tür sözleşmelerin de TBMM tarafından uygun bulunması zorunluğu yoktur; ancak, bu fıkraya göre yapılan ekonomik, ticari veya özel kişilerin haklarını ilgilendiren andlaşmalar, yayımlanmadan yürürlüğe konulamaz.

Türk hukukunda milletlerarası andlaşmalara taraf olma yasama ve yürütme ve organları arasında paylaştırılmış bir yetkidir. Anayasanın 104. maddesinin 11. fıkrasında cumhurbaşkanının bu alandaki yetkisi "Milletlerarası andlaşmaları onaylar ve yayımlar" biçiminde ifade edilmiştir.

Milletlerarası andlaşmalara ilişkin anayasa hükmünün somutlaşması ise 2 Temmuz 2018 tarih ve 703 sayılı KHK sonrasında bazı hükümleri yürürlükten kaldırılan 244 sayılı Kanun ve 15 Temmuz 2018 tarih ve 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (CBK) yoluyla yapılmıştır. 9 sayılı CBK'nin hükümleri de Anayasanın 90. maddesinde öngörülen kademelendirmeyi yapmaktadır.

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar Anayasanın 90/5 maddesine göre kanun hükmündedir. Aynı fıkranın son cümlesine göre ise, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümlerinin esas alınır. Bir başka deyişle, TBMM'nin onaylamayı bir kanunla uygun bulması, Türk iç hukukuna kanun gücünde girecek olan andlaşmalara taraf olmanın şartıdır. Her ne kadar TBMM milletlerarası andlaşmanın içeriğini değiştiremese de, onaylamanın uygun bulunması, cumhurbaşkanına onaylama yetkisi verme ve iç hukukta değişiklik yapılmasına izin verme anlamını taşır.

Anayasa ile yasama organına verilen onaylamayı uygun bulma yetkisi ve uygun bulunan uluslararası sözleşmenin onaylanarak kanun niteliğini kazanması uluslararası sözleşmeler üzerindeki tasarrufların sadece yürütme tarafından yapılamayacağını ortaya koymaktadır. Yürütme organı Madde 90/1 kapsamında ancak yasama organının onaylanmasını uygun bulduğu andlaşmaları onaylayabilecektir. Yukarıda açıklandığı gibi Anayasa andlaşmaların yasaları etkilemesi gerçeğini dikkate alarak, yasama yetkisini dolaylı yoldan yürütmeye devretmemek için böyle bir yöntem öngörmüştür. Bu şekilde, birçok başka devletin hukukunda olduğu gibi andlaşmaların yürütülmesi açısından yürütme organı yetkilendirilmişken, iç hukuktaki etki bakımından da yasama organına yetki verilmiştir.

Anayasa, bir uluslararası andlaşmanın nasıl yürürlüğe gireceğini ayrıntılı bir şekilde düzenlemekle birlikte, andlaşmaların nasıl değiştirileceği, sonlandırılacağı veya yürürlükten kaldırılacağına ilişkin bir kural getirmemektedir. Bununla birlikte, uluslararası andlaşmaların değiştirilmesi, sonlandırılması veya yürürlükten kaldırılması açısından **yetki ve usulde paralellik ilkesinin** izlenmesi zorunluluğu vardır.

Gerek Anayasa'nın 90. maddesi, gerekse 104. maddesi andlaşmaların iç hukukun bir parçası haline gelebilmesi usulünü düzenlemekte, ama bir andlaşmadan çekilmenin yöntemini

belirlememektedir. Ancak usulüne göre yürürlüğe girmiş andlaşmaların kanun hükmünde olması ve 1. fıkrada kapsamındaki de iç hukukun parçası haline gelmesinin yasama işlemine dayanması sebebiyle andlaşmanın hukuki varlığına ilişkin işlemlerin de aynı yetki silsilesi ile gerçekleştirilmesi gerekir. Kamu hukukundaki yetki ve usulde paralellik ilkesinin milletlerarası andlaşmaların değiştirilmesi ve sonlandırılmasına ilişkin usul açısından geçerli olduğu açıktır. Usulde paralellik ilkesi gereği milletlerarası andlaşmaların feshi ya da uygulama alanının değiştirilmesi istenildiğinde bunu yapacak organ yasama organıdır. Çünkü usulüne uygun olarak yürürlüğe giren milletlerarası andlaşmaların “kanun” niteliği kazanması bu sözleşmenin feshi yetkisinin kanun koyma, değiştirme ve kaldırma yetkisine sahip yasama organına (Anayasa madde 87) ait olduğu çok açıktır.

Kaldı ki madde 90/1 kapsamında iç hukukun bir parçası haline gelen milletlerarası sözleşmeler arasında da Anayasa'nın bütünü dikkate alınarak bir kademelendirme yapılması gerekir. Madde 90/5 son cümle, temel hak ve özgürlüklere ilişkin andlaşmaların yasalarla çatışması halinde uygulama önceliğine sahip olduğunu belirtmektedir. Bunun yanı sıra bu türden andlaşmalara taraf olma ya da taraf olmaktan çıkma, Anayasa'nın 5. maddesindeki dinamik anayasa anlayışı ışığında ele alınmalıdır. Bu maddeye göre, “Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; *kişinin temel hak ve hürriyetlerini*, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette *sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır*”. Yani devletin temel hak ve özgürlükleri geliştirme yükümlülüğü vardır; bu nedenle de mevcut kazanımların geriye düşülmesine neden olacak her türden yasama ve yürütme işleminin kamusal alanda tartışılması, gerekçesinin açıklanması zorunludur.

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMİ HAKKINDA:

Yukarıda açıklandığı üzere açıkça Anayasaya ve hukuka aykırı olan Cumhurbaşkanlığı kararının uygulanması halinde şiddet ve ayrımcılık mağduru bireyler için telafisi güç ve imkansız zararlar doğacağı için dava konusu düzenlemenin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. Maddesinin ikinci fıkrası uyarınca DAVALI İDARENİN SAVUNMASI alınmaksızın yürütmesinin durdurulmasına karar verilmesini talep ederiz.

SONUC VE İSTEM:

Yukarıda yer verilen ve re'sen gözetilecek nedenlerle, 19.03.2021 tarih ve 3718 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının;

- ÖNCELİKLE YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA,
- Anayasa'nın 87., 90. ve 104. Maddeleri ile 9 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3. maddelerine aykırılığı sebebiyle İPTALİNE,
- Yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin davalıya yükletilmesine karar verilmesini

saygıyla arz ve talep ederiz. TARİH

Davacı İsim-Soyisim